

1,6 miljarder till jämlighetsreformer

Gruppen med högst inkomster drar idag ifrån övriga befolkningen. I andra ändan av skalan har många svårt att få vardagen att gå ihop ekonomiskt trots att samhällsekonomin som helhet går bra. Sedan början av 90-talet har Sverige varit det OECD-land där de ekonomiska klyftorna har ökat allra snabbast. Skattesystemet innehåller idag stora avdragsmöjligheter som systematiskt gynnar de mest välbeställda, medan stora delar av trygghetssystemen över tid har urholkats. Vänsterpartiet vill ha en ekonomisk politik som är till för alla, inte bara de rikaste. Därför har vi i budgetförhandlingarna med regeringen drivit och fått igenom en rad reformer som på olika sätt lyfter de grupper som under många år har fått stå tillbaka.

Kvinnor är överrepresenterade bland låginkomsttagare och män bland höginkomsttagare. Ensamstående föräldrar är i högre grad kvinnor och samma sak gäller långvarigt sjuka. Därför är en politik för ekonomisk jämlikhet också en feministisk politik. Våra reformer lyfter kvinnors ekonomiska situation och ger dem mer makt över sina egna liv.

Här presenteras ett paket med sju jämlikhetsreformer som Vänsterpartiet har fått igenom i den kommande budgetpropositionen. De flesta träder i kraft redan nästa år. När satsningen år 2018 är fullt utbyggd innebär den 1,6 miljarder kronor för ökad jämlikhet.



Höjt underhållsstöd för äldre barn

En ny princip föreslås införas i underhållsstödet så att äldre barn får högre underhållsstöd. Underhållsstödet för barn som är 15 år och äldre avses höjas med 150 kronor per månad. Samtidigt höjs grundavdraget för den bidragsskyldige föräldern.

Hushåll med en ensamstående förälder som har flera barn har en utsatt ekonomisk situation, detta gäller särskilt för kvinnor. Ett steg till förbättrad ekonomisk standard är att höja underhållsstödet. Den 1 september 2015 genomfördes en höjning av underhållsstödet, med 300 kronor per månad och barn, till 1 573 kronor. Detta var ett resultat av ett krav från Vänsterpartiet.

Kostnadsansvaret för äldre barn är avsevärt större än för mindre barn, genom att höja underhållsstödet för äldre barn blir beloppet med rättvisande och mer ekonomiskt träffsäkert. Därför är Vänsterpartiet och regeringen överens om att nästa steg i förbättringarna av underhållsstödet blir en höjning riktad mot de äldre barnen. Förändringarna avses träda i kraft den 1 januari 2018. Detta måste dock först utredas, remitteras och lagrådsbehandlas innan beslut kan fattas i riksdagen.

Detta görs i kombination med ett höjt grundavdrag för bidragsskyldiga föräldrar. Skuldsättning inom underhållsstödet är ett utbrett problem. Därför föreslås grundavdraget höjas för bidragsskyldiga från nuvarande 100 000 kr till 118 000 kr.

I december 2015 fanns det 65 000 barn med underhållsstöd eller förstärkt underhållsstöd som var 15 år eller äldre. Alla bidragsskyldiga föräldrar berörs. I februari 2016 fanns det 100 000 bidragsskyldiga föräldrar.

Satsning: 250 mnkr 2018 och 230 mnkr/år från 2019.



Höjt flerbarnstillägg för tredje barnet

Flerbarnstillägget för familjer med tre eller fler barn höjs med 126 kronor per månad.

Barnfamiljer, särskilt de med många barn, utgör en förhållandevis stor andel av hushållen med låg ekonomisk standard. En höjning av flerbarnstillägget är ett sätt att ge dessa familjer förbättrade ekonomiska förutsättningar. Ytterligare ett motiv till höjningen är att försörjningsbördan i dagsläget inte kompenseras i lika stor utsträckning för tredje barnet som för de nästkommande. Höjningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

Med den föreslagna förändringen på 126 kronor per månad för familjer med tre eller fler barn, utgör flerbarnstillägget således totalt följande belopp per månad:

- 150 kronor för en familj med två barn,
- 730 kronor för en familj med tre barn,
- 1 740 kronor för en familj med fyra barn,
- 2 990 kronor för en familj med fem barn, och
- 4 240 kronor för en familj med sex barn.

Då mottagarna av barnbidragsförmåner är 83 procent kvinnor och 17 procent män bedöms därför förslaget få positiva effekter på den ekonomiska jämställdheten för kvinnor.

I år är det ca 190 000 barnhushåll med tre eller fler barn som får flerbarnstillägg.

Satsning: 300 mnkr/år från 2017.



Höjda inkomstgränser i bostadsbidraget för barnfamiljer

Det görs en höjning av inkomstgränserna inom bostadsbidraget som lämnas till barnfamiljer.

Inkomstgränserna har varit desamma sedan 1997 och släpat efter prisutvecklingen i samhället. Förslaget innebär att inkomstgränserna ska höjas från 117 000 kronor till 127 000 kronor för ensamstående, och från 58 500 kr till 63 500 kronor för makar och sambor. Höjningen träder i kraft den 1 januari 2017.

Bostadsbidrag är en inkomstprövad förmån som består av dels ett bidrag för bostadskostnader, dels ett bidrag för barn som bor eller vistas i hushållet. Bostadsbidragets storlek bestäms av hushållets sammansättning, bostadskostnaden, bostadens storlek och den bidragsgrundande inkomsten för hushållet. För hushåll med låg ekonomisk standard har behovsprövade stöd som bostadsbidrag stor betydelse.

Höjningen av inkomstgränsen innebär för de hushåll som tar del av hela ökningen att bostadsbidrag lämnas med 167 kronor mer per månad. Det är hushåll som på årsbasis har inkomster under den föreslagna inkomstgränsen som kan ta del av hela höjningen. Förslaget ger framförallt effekt för sammanboende med låga inkomster. Reformen är fördelningspolitiskt träffsäker och bidrar till ökad jämställdhet genom att stärka kvinnors ekonomiska position.

I december 2015 fanns det 83 000 barnhushåll som med höjningen skulle fått högre utbetalt bostadsbidrag (3 000 av dem skulle då vara nyberättigade till bostadsbidrag och resterande skulle få högre utbetalt belopp än tidigare).

Satsning: 150 mnkr/år från 2017.



Två reformer för förstärkt ekonomi för personer med sjuk- och aktivitetsersättning

Vänsterpartiet och regeringen är överens med regeringen om att dels höja garantiersättningen i sjuk- och aktivitetsersättningen, dels höja bostadstillägget för samma målgrupp.

Den ekonomiska standarden är betydligt lägre för gruppen med sjuk- och aktivitetsersättning än befolkningen i stort och behöver därför stärkas.

Höjd garantiersättning i sjuk- och aktivitetsersättningen

Garantinivåerna för hel sjuk- och aktivitetsersättning höjs med 0,05 prisbasbelopp, vilket innebär en höjning med 187 kr/individ och månad (brutto). Ikraftträdande är 1 juli 2017.

Sjuk- och aktivitetsersättning i form av garantiersättning utgör ett grundskydd för den som haft låga eller obefintliga inkomster. Garantiersättning har varit oförändrad sedan den infördes 2003.

Garantinivån för hel sjukersättning från och med den månad då den försäkrade fyller 30 år ska höjas med 0,05 prisbasbelopp, så att den för ett år motsvarar 2,45 prisbasbelopp. Detta kommer innebära en inkomst på drygt 9100 kr per månad under andra halvan av 2017.

Garantinivån för hel sjukersättning till personer som inte har fyllt 30 år samt för hel aktivitetsersättning ska på motsvarande sätt höjas med 0,05 prisbasbelopp. För dessa personer under 30 år är ersättningsnivåerna olika beroende på ålder.

Höjt bostadstillägg för personer med sjuk- och aktivitetsersättning

Bostadstillägget för personer med sjuk- och aktivitetsersättning förbättras så att reglerna blir desamma som för ålderspensionärer. Träder i kraft 1 januari 2017.

Ersättningsgraden i bostadstillägget höjs från 93 till 95 procent (med hyrestak på 5 000 kronor), vilket är motsvarande förändring som gjordes i bostadstillägget för ålderspensionärer 2015. Höjningen ger som mest 100 kronor ytterligare i bostadstillägg per månad. Även den skäligenivån vid beräkning av särskilt bostadstillägg höjs till motsvarande nivå som för ålderspensionärer.

Den som har låga inkomster men höga bostadskostnader kan få särskilt bostadstillägg utöver sitt bostadstillägg. Särskilt bostadstillägg lämnas med det belopp som den försäkrades inkomster efter avdrag för skälig bostadskostnad understiger en skälig levnadsnivå. Den skäliga levnadsnivån höjs nu till 1,473 gånger prisbasbeloppet för den som är ogift och 1,204 gånger prisbasbeloppet för den som är gift.

Effekt av höjd garantiersättning och höjd bostadstillägg

Nivån på en persons sjuk- eller aktivitetsersättning påverkar storleken på det bostadstillägg hen kan få. Därför kan de båda reformernas effekter för den



disponibla inkomsten var för sig (187 respektive 100 kronor) inte utan vidare läggas samman för en och samma person. Utfallet kommer att variera på individnivå. På helårsbasis beräknas reformerna sammantaget dock innebära att cirka 110 000 kvinnor och 90 000 män får höjd disponibel inkomst.

Satsning höjd garantiersättning: 154 mnkr 2017 och 314 mnkr/år från 2018.

Satsning höjt bostadstillägg: 182 mnkr 2017 och 192 mnkr/år från 2018.



Höjt allmänt tandvårdsbidrag för personer 65-74 år

För att förbättra tandhälsan bland äldre och minska deras personliga utgifter för tandvård, kommer det allmänna tandvårdsbidraget att höjas från 150 till 300 kronor per år för personer 65-74 år.

Förändringen innebär att personer 65-74 år får lika stort tandvårdsbidrag som personer som är 75 år eller äldre. Reformen träder i kraft 1 juli 2017.

Den del av Sveriges befolkning som är 65 år och äldre ökar. Samtidigt ökar antalet kvarvarande tänder i behov av regelbundet underhåll hos de äldre. Många äldre har implantat och tänder som har lagats vilket på olika sätt ökar risken för sjukdomar i munnen. Risken för dålig tandhälsa är störst i gruppen 65-åringar och äldre.

En 65-årig medianpatient köper tandvård för 2 400 kronor per år; mer än dubbelt så mycket som en 29-åring. Statistiken visar också att tandvårdskonsumtion i genomsnitt är som störst i 65-årsåldern. Samtidigt är det allmänna tandvårdsbidraget (ATB) hälften så stort för en person som är 65-74 år som det är för en 29-åring. ATB bidrar med bara sex procent av tandvårdskostnaden för gruppen mellan 65 och 74 år. För gruppen 75 år och äldre, som har ett högre ATB, är motsvarande siffra 14 procent.

1,1 miljoner personer är mellan 65 och 74 år och berörs alltså av reformen, varav hälften är kvinnor. Reformen förväntas dock ändå framförallt gynna kvinnor på grund av att äldre kvinnor ofta har en sämre ekonomisk situation än äldre män.

Satsning: 50 mnkr 2017 och 100 mnkr/år från 2018.



Höjt lönebidragstak

Att höja lönebidragstaket är en viktig reform för att öka sysselsättningen bland personer med funktionsnedsättning. Taket har legat stilla och därmed halkat efter i löneutvecklingen sedan 2007. Lönebidraget höjs nu från 16 700 till 17 100 kronor per månad.

Arbetsgivare kan få en subvention av lönen om de anställer personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Subventionen kan idag som mest beräknas på en bruttolön upp till 16 700 kr per månad. Den del av lönen som eventuellt överstiger denna nivå utgör inte grund för bidraget. För den delen ges alltså ingen kompensation för den nedsatta arbetsförmågan. Förslaget innebär att taket för den lön som ersättningen kan beräknas på höjs från 16 700 kr till 17 100 kr från och med 1 januari 2017.

Förslaget berör arbetsgivare som anställer personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och som får ersättning i form av lönebidrag vid stödformerna lönebidrag, utvecklingsanställning, trygghetsanställning eller skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare. I juli 2016 var antalet personer som var anställda med dessa typer av anställningsstöd enligt Arbetsförmedlingens månadsstatistik 76 145. Förslaget kommer att avse nya beslut.

Satsning: 160 mnkr 2017, 280 mnkr 2018, 380 mnkr 2019 och 390 mnkr 2020.



**Sammanfattning:
1,6 miljarder till jämlikhetsreformer**

- Höjt underhållsstöd för äldre barn
250 mnkr 2018 och 230 mnkr/år från 2019
- Höjt flerbarnstillägg för tredje barnet
300 mnkr/år från 2017
- Höjda inkomstgränser i bostadsbidraget för barnfamiljer
150 mnkr/år från 2017
- Höjd garantiersättning i sjuk- och aktivitetsersättningen
154 mnkr 2017 och 314 mnkr/år från 2018
- Höjt bostadstillägg för personer med sjuk- och aktivitetsersättning
182 mnkr 2017 och 192 mnkr/år från 2018
- Höjt allmänt tandvårdsbidrag för personer 65-74 år
50 mnkr 2017 och 100 mnkr/år från 2018
- Höjt lönebidragstak
160 mnkr 2017, 280 mnkr 2018, 380 mnkr 2019 och 390 mnkr 2020

Totalt

2017: 996 miljoner kronor

2018: 1586 miljoner kronor

2019: 1666 miljoner kronor

2020: 1676 miljoner kronor

